

dr hab. inż. arch. Adam Nadolny, prof. PP
Politechnika Poznańska, Wydział Architektury
Zakład Historii, Teorii i Ochrony Dziedzictwa
ul. Jacka Rychlewskiego 2, 61-131 POZNAŃ
adam.nadolny@put.poznan.pl

R E C E N Z J A

Rozprawy doktorskiej Pana mgr inż. arch. Macieja Loby

pt. "Realizacje łódzkich szpitali pediatrycznych wobec zmiany modelowego rozwiązania projektowego budynku szpitala dziecięcego, na przestrzeni XX wieku"

1. Tematyka problematyki naukowej poruszona w rozprawie.

Przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska została przygotowana pod kierunkiem naukowym Pana prof. dr hab. inż. arch. Marka Pabicha. Praca składa się z 11 głównych rozdziałów tematycznych, podzielonych na podrozdziały rozwijające wątki badawcze zarysowane w rozdziałach głównych. Dysertacja liczy 327 stron, wraz ze spisem literatury, tabelami oraz fotografiami, które zostały umieszczone w tekście pracy. Podział merytoryczny pracy z punktu widzenia prezentacji badanego materiału naukowego jest w opinii recenzenta słuszny.

Recenzowana praca jest obszernym opracowaniem, które skupia się na analizie i porównaniu różnych realizacji łódzkich szpitali pediatrycznych na przestrzeni XX wieku, w kontekście zmiany modelowego rozwiązania projektowego budynku szpitala dziecięcego. Tematyka ta jest niezwykle interesująca, ponieważ przedstawia ewolucję i adaptację infrastruktury służącej opiece medycznej nad dziećmi w międzywojennej, powojennej i współczesnej Łodzi. Wartością dodaną tej pracy jest dokumentowanie i analiza zmian projektowych, architektonicznych oraz organizacyjnych, które miały miejsce w szpitalach pediatrycznych w Łodzi na przestrzeni XX wieku. Przybliża nam to nie tylko aspekt medyczny, ale także społeczny, architektoniczny jak i urbanistyczny projektów szpitali. Zwraca jednocześnie uwagę na fakt, jak ważną instytucją w rozwoju miasta i opiece nad jego najmłodszymi mieszkańcami jest budynek szpitala pediatrycznego.

Autor pracy w swoich rozważaniach odnosił się także do kontekstu społeczno-politycznego, gospodarczego i medycznego, w którym te zmiany miały miejsce. Wskazuje to na szerokie spojrzenie na zagadnienie i zrozumienie, w jaki sposób czynniki zewnętrzne mogły wpływać na projektowanie i funkcjonowanie szpitali pediatrycznych w Łodzi w XX wieku.

2. Charakter rozprawy

Rozprawa ma charakter przeglądowy, z uwagi na dostępność materiału badawczego związanego z rozwojem architektury szpitalnej poświęconej ochronie zdrowia dzieci. Jednocześnie rozprawa łączy różne dziedziny badawcze w celu kompleksowego zrozumienia ewolucji szpitalnictwa pediatrycznego. Autor korzystał z wiedzy z zakresu historii, architektury, medycyny, urbanistyki oraz zarządzania ochroną zdrowia. Rozprawa zawiera dogłębną analizę historyczną, przedstawiając początki i rozwój szpitali pediatrycznych w Łodzi na przestrzeni XX wieku. Analizowane są kluczowe momenty, kierunki działalności projektowej, zmiany legislacyjne i społeczne, które miały wpływ na rozwój tych instytucji. Szczególny nacisk kładziony jest na architektoniczne aspekty szpitali dziecięcych. Rozważane są różne modele projektowe, organizacja przestrzeni, wyposażenie oraz adaptacje architektoniczne zgodne z nowymi wymogami i technologiami medycznymi, które jak pisze autor rozprawy wielokrotnie wyprzedzały działalność projektową w tym zakresie. Rozprawa zawiera omówione studia przypadków, w których przedstawione zostały konkretne przykłady szpitali pediatrycznych w Łodzi.

3. Analiza źródeł oraz materiałów badawczych

W przypadku niniejszej pracy analiza opierała się na różnorodnych źródłach, takich jak dokumenty archiwalne, raporty medyczne, publikacje naukowe, wywiady z ekspertami oraz artykuły prasowe. Takie szerokie spektrum materiałów zapewniło wiarygodność i kompletność przeprowadzonej analizy prezentowanego tematu. Warto podkreślić rzetelność i wiarygodność wykorzystanych źródeł, szczególnie, jeśli dotyczyły one informacji historycznych. Analiza oparta na dobrze udokumentowanych i sprawdzonych źródłach jest bardzo wartościowa w przypadku prezentowanej rozprawy. W recenzowanej pracy przedstawiono liczne studia przypadków, odnoszące się do konkretnych przykładów realizacji szpitali pediatrycznych w Łodzi na przestrzeni XX wieku. To pozwoliło na sformułowanie bardziej jednoznacznych i konkretnych wniosków w odniesieniu do przestrzeni miasta. Analizowane w rozprawie obiekty zostały ukazane w porządku chronologicznym od najstarszych do najnowszych.

W tej części mojej recenzji chciałbym odnieść się do powstałych w czasie czytania pracy wątpliwości lub pytań, Odnoszą się one wyłącznie do tych fragmentów pracy, w których w opinii recenzenta się pojawiły. Jeżeli, pewne części pracy nie zostały wzmiankowane w tej części, recenzent nie zgłasza w stosunku do nich swoich zastrzeżeń:

- **Pytanie_01**_Proszę o wyjaśnienie, dlaczego autor, nie przedstawił koncepcji prezentowanych założeń przestrzennych szpitali pediatrycznych w odniesieniu do polityki przestrzennej miasta Łodzi - plany ogólne, plany miejscowe i inne, w drugiej połowie XX wieku. ?
- **Pytanie_02**_W jaki sposób z punktu widzenia ochrony dziedzictwa należy podchodzić do przyszłych modernizacji omawianych w pracy obiektów. ?
- **Pytanie_03**_ Jak w punktu widzenia, zmian technicznych i technologicznych w lecznictwie małych pacjentów, należy podchodzić do analizowanych obiektów szpitalnych z punktu widzenia ich dostępności ?
- **Pytanie_04**_Dlaczego z punktu widzenia autora rozprawy, należałoby przeprowadzić, zakrojone na szeroką skalę badania dotyczące odbioru historycznych szpitali przez personel medyczny.?. Proszę o bardziej rozbudowany komentarz niż w podsumowaniu pracy.

- **Pytanie_05_** W jakim stopniu zmiany modelowego rozwiązania projektowego budynku szpitala dziecięcego wpłynęły, na jakość opieki medycznej i doświadczenia pacjentów?
- **Pytanie_06_** W jaki sposób rozprawa podkreśla unikalność i oryginalność podejścia do tematu szpitalnictwa pediatrycznego w Łodzi?. Zabrakło takiego podsumowania w końcowej części pracy

4. Rozwiązanie postawionych w rozprawie problemów badawczych

Autor przedstawił ewolucję i zmiany w szpitalach pediatrycznych w Łodzi i Europie w XX wieku, analizując źródła historyczne. Skupił się na ważnych wydarzeniach, kierunkach i trendach, które wpłynęły na rozwój tych instytucji. Rozprawa analizuje architekturę, organizację przestrzeni, wyposażenie i zmiany wprowadzane w miarę upływu czasu do różnych modeli projektowych budynków szpitali dziecięcych w Łodzi. Autor analizował wpływ zmian modelowego rozwiązania projektowego, na jakość opieki medycznej i funkcjonowanie szpitali pediatrycznych. Badał, czy wprowadzone zmiany przyczyniły się do poprawy opieki nad pacjentami i warunków ich leczenia?

Jak wspomniano, układ chronologiczny badanych obiektów w ujęciu trendów i kierunków twórczych, przedstawia ciekawą panoramę działań projektowych architektów na terenie Łodzi. Autor zamierzał zwrócić uwagę na kwestię, dostosowania modeli teoretycznych do rzeczywistych potrzeb użytkowników, jakimi byli mali pacjenci.

W opinii recenzenta praca wykonana w trakcie opracowywania dysertacji jest bardzo duża. Cieszy fakt, że otrzymany materiał został przez doktoranta tak drobiazgowo przeanalizowany. Dzięki takiemu podejściu mamy możliwość prześledzenia zmian, jakim zjawisko projektowania obiektu szpitalnego dla dzieci było poddawane w XX wieku. Ważnym aspektem jest spoglądanie na nie z polskiej perspektywy w korelacji z osiągnięciami europejskimi. Przedstawione w rozprawie problemy badawcze zostały przez doktoranta opracowane prawidłowo?

5. Oryginalność rozprawy przedstawiona do recenzji

Rozprawa doktorska mgr inż. arch. Macieja Loby pt. *” Realizacje łódzkich szpitali pediatrycznych wobec zmiany modelowego rozwiązania projektowego budynku szpitala dziecięcego, na przestrzeni XX wieku ”* jest oryginalnym dziełem naukowym, które poprzez zastosowanie odpowiedniego warsztatu naukowego spełnia wymagania stawiane pracom doktorskim w dziedzinie nauk inżynieryjno-technicznych, dyscyplinie architektura i urbanistyka.

Praca jest samodzielnym wkładem autora w badania dotyczące zagadnienia historii architektury XX wieku. W stosunku do obecnego stanu wiedzy recenzowana praca jest nowym i jednocześnie kompleksowym ujęciem poruszanego zagadnienia. Oryginalność rozprawy wynika również z interdyscyplinarnego podejścia do tematu, które łączy historię architektury, medycynę oraz urbanistykę. Takie podejście umożliwia pełniejsze zrozumienie wpływu zmian projektowych na opiekę zdrowotną nad dziećmi. Rozprawa bada nie tylko aspekty architektoniczne, ale również zmiany organizacyjne i medyczne w szpitalach dziecięcych w pewnych ich aspektach. Zakres prezentowanych analiz w pracy pozwolił na zrozumienie ewolucji tych instytucji. Chociaż badania koncentrują się na szpitalach pediatrycznych w Łodzi, wyniki mogą być wykorzystywane również w odniesieniu do innych miast w Polsce. W pracy zastosowano oryginalny, dostosowany na potrzeby rozważań autora aparat badawczy.

6. Analiza oraz interpretacja otrzymanych wyników

Wyniki zostały zredagowane i przeanalizowane w zwięzły i logiczny sposób. Autor zakończył część badawczą niestety bardzo skromnym podsumowaniem, w którym potwierdził założoną tezę. W rozprawie, która została przedstawiona do recenzji, autor posłużył się odpowiednią metodologią badawczą, a także odpowiednią wiedzą z zakresu prowadzenia badań naukowych w dziedzinie architektury i urbanistyki. Podsumowując, doktorant przeprowadził prawidłowo analizę materiałów i interpretację wyników badań w recenzowanej pracy w czytelny i zrozumiały sposób.

7. Słabe strony rozprawy oraz jej wady

Przedstawiona do recenzji rozprawa została przygotowana poprawnie pod względem wydawniczym nie mniej jednak nie jest wolna od pewnych drobnych wad językowych i graficznych, które w całościowym ujęciu nie podważają jej walorów naukowych i dydaktycznych. W przypadku publikacji praca powinna zostać poddana profesjonalnej korekcie redakcyjnej, oraz osobnym recenzjom wydawniczym.

8. Wnioski końcowe

Autor przedstawionej do recenzji rozprawy wykazał się samodzielnym, twórczym oraz kreatywnym podejściem do analizowanego zagadnienia. Należy podkreślić fakt naukowego odniesienia do badanego tematu oraz znajomość metod i technik badawczych. Umiejętność wykorzystania przyjętego w pracy aparatu badawczego zasługuje na podkreślenie. Niniejsza praca jest ciekawym głosem w dyskusji nad spojrzeniem na historię architektury Łodzi, widzianą przez pryzmat obiektów służby zdrowia dedykowanych najmłodszym pacjentom.

Podsumowując recenzowana rozprawa doktorska Pana mgr inż. arch. Maciej Loby „Realizacje łódzkich szpitali pediatrycznych wobec zmiany modelowego rozwiązania projektowego budynku szpitala dziecięcego, na przestrzeni XX wieku ” jest zgodna z przyjętymi standardami dla pracy doktorskiej w naukach inżyniersko-technicznych, dyscyplinie naukowej architektura i urbanistyka. Przeprowadzając swoje dowody autor rozprawy wykazała się wiedzą teoretyczną oraz ukazała naukowy charakter swoich badań. Przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska spełnia wymogi zgodnie z obowiązującymi aktami prawnymi w szkolnictwie wyższym na terenie RP. Niniejszym wnoszę o jej dopuszczenie do publicznej obrony na Wydziale Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska Politechniki Łódzkiej.

dr hab. inż. arch. Adam Nadolny, prof. PP